บทที่ 4 ผลการทดลองและอภิปราย

จากตรวจสอบโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานที่ผ่านการจำลองการเชื่อมพบว่ามีมากมาย เพื่อความสะดวกจึงแสดงเป็นอักษรย่อตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงอักษรย่อของโครงสร้างจุลภาคที่พบในบริเวณกระทบร้อน ^{13,14}

สัญลักษณ์ที่ใช้	ความหมายของโครงสร้างจุลภาค
GF	Grain boundary ferrite
AF	Acicular ferrite
PF	Polygonal ferrite
FS	Ferrite with aligned secondary phase
Р	Lamellar pearlite
В	Bainite
М	Martensite
А	Austenite
WF	Widmanstatten pattern

4.1 คุณสมบัติและโครงสร้างจุลภาคของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50

4.1.1 ส่วนผสมทางเคมี

ตารางที่ 4.2 ส่วนผสมทางเคมี (% โดยน้ำหนัก) ของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50 จากการ วิเคราะห์ด้วยเครื่อง Emission spectrometer

С	Si	Mn	Р	S	Мо	Ni
0.154	0.325	1.29	0.013	0.006	0.001	0.028

Al	Ti	V	Cu	0	Ν
0.033	0.027	0.114	<0.020	0.00144	0.009085

4.1.2 ความแกร่งและความแข็ง

ตารางที่ 4.3 ความแกร่งและความแข็งของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50

ความแกร่งที่ 25 [°] C (J)	140
ความแข็ง (HV10)	173

ค่าความแกร่งและความแข็งของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50 ที่ผ่านการรีดร้อนที่ อุณหภูมิเริ่มรีด 1250 ° C และอุณหภูมิสุดท้าย 870 ° C พบว่ามีค่าอยู่ในช่วงเดียวกับโครงสร้าง จุลภาคเฟอร์ไรท์ เมื่อพิจารณาโครงสร้างจุลภาครูปที่ 4.1 ประกอบพบว่าประกอบด้วยโครงสร้าง จุลภาคเฟอร์ไรท์ - เพิร์ลไลท์ดังที่คาดไว้

4.1.3 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50

รูปที่ 4.1 โครงสร้างจุลภาคของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50 ที่ผ่านการรีดร้อนที่อุณหภูมิ 1250 ° C กำลังขยาย 500 เท่า

จากรูปที่ 4.1 พบว่าโครงสร้างจุลภาคในสภาพที่ผ่านการรีดร้อนเป็นเฟอร์ไรท์ - เพิร์ลไลท์ โดยเพิร์ลไลท์เรียงตัวเป็นเส้นขนานกันตามแนวการรีด ซึ่งเป็นลักษณะปกติของเหล็กที่ผ่านการรีด ร้อน ทำให้เกิดความไม่สม่ำเสมอของเนื้อเหล็ก ส่งผลต่อความแกร่งในแต่ละทิศทางไม่เท่ากัน เรียกว่า Toughness anisotropy

4.2 ผลของรอบการเชื่อมเดี่ยว

การทดลองนี้ศึกษาผลของรอบการเชื่อมเดี่ยวโดยแปรผัน Tp ไปที่ 700, 800, 1000, 1100, 1300 และ 1350 °C และแปรผัน $\Delta t_{s/5}$ ที่ 10, 20, 40 และ 80 s

จากรูปที่ 4.2 สามารถแบ่งช่วงอุณหภูมิ Tp ได้เป็น 4 ช่วง คือ

 Tp = 700° C เป็นช่วงอุณหภูมิอบคืนไฟ (Tempered) ต่ำกว่าเส้น Ac, ความแกร่งมีค่า คงที่ตลอดช่วง Δt₈₅ = 10 – 80 s เนื่องจากเป็นช่วงที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงเฟส ทำให้โครงสร้าง จุลภาค (ภาคผนวก ข รูปที่ ข.1 (ก) ถึง (ง)) ยังเป็นเฟอร์ไรท์ - เพิร์ลไลท์ เหมือนโครงสร้างจุลภาค ของเหล็ก ASTM A 572 เกรด 50 ที่ผ่านการรีดร้อน (รูปที่ 4.1) และมีความแกร่งเท่า ๆ กัน ประมาณ 140 J

2. Tp = 800° C เป็นช่วงอุณหภูมิวิกฤต (Intercritical) ซึ่งอยู่ระหว่างเส้น Ac₁ และ Ac₃ พบว่าความแกร่งมีค่าต่ำกว่าอุณหภูมิสูงสุดอื่น ๆ โดยที่ $\Delta t_{8/5} = 10$ s มีความแกร่งต่ำที่สุดเพียง 18 J เมื่อพิจารณาแผนภูมิ CCT (รูปที่ 4.5) และภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาค (รูปที่ ข.2) ประกอบ พบว่า เมื่อ $\Delta t_{8/5} = 10 - 20$ s โครงสร้างจุลภาคเป็นเฟอร์ไรท์ เบนไนท์ ความแกร่งจึงต่ำ และเมื่อ $\Delta t_{8/5} = 40 - 80$ s โครงสร้างจุลภาคเป็น เฟอร์ไรท์ เพิร์ลไลท์และเบนไนท์

3. Tp = 1000 – 1100°C เป็นช่วงอุณหภูมิตกผลึกใหม่ (Recrystallization) อยู่สูงกว่าเส้น
Ac₃ ถ้าดูในภาคผนวก ข รูปที่ ข.3 (Tp = 1000 °C) พบว่าโครงสร้างจุลภาคส่วนใหญ่เป็น P, F,
B เกรนละเอียด แต่รูปที่ ข.4 (Tp = 1100°C) เริ่มปรากฏเฟส GF และ WF ความแกร่งจึงลดลง

4. Tp = 1300 – 1350 °C เป็นช่วงอุณหภูมิเกรนโตใกล้เส้นหลอมเหลว ความแกร่งมีค่าต่ำ
กว่าอุณหภูมิตกผลึกใหม่ เมื่อ Δt_{8/5} = 10 – 20 s โครงสร้างจุลภาคเป็น FS, WF และเมื่อ Δt_{8/5} =
40 – 80 s โครงสร้างจุลภาคเป็น GF เกรนโต, WF, PF, AF

เมื่อพิจารณาผลของเวลาการเย็นตัว $\Delta t_{8/5}$ พบว่า $\Delta t_{8/5} = 40$ s ของอุณหภูมิสูงสุดทุกค่ามี ความแกร่งสูงสุด เพื่ออธิบายสาเหตุขอเลือก Tp = 1350 °C มาอธิบาย จากรูปที่ 4.4 (ก) เมื่อ $\Delta t_{8/5} = 10$ s โครงสร้างจุลภาคส่วนใหญ่เป็น FS เมื่อ $\Delta t_{8/5} = 20$ s โครงสร้างจุลภาคส่วนใหญ่ เป็น FS, และ AF มากขึ้น เมื่อ $\Delta t_{8/5} = 40$ s โครงสร้างจุลภาคเป็น AF ภายในเกรนออสเตนไนท์ที่ เกิดก่อนและมี GF เกิดขึ้น ที่ $\Delta t_{8/5} = 40$ s มีความแกร่งสูงสุดแสดงว่าเฟส AF ภายในเกรนช่วย เพิ่มความแกร่ง และเมื่อเวลาการเย็นตัวนานขึ้น $\Delta t_{8/5} = 80$ s โครงสร้างส่วนใหญ่เป็น GF เกรน โตมากและมีความแกร่งต่ำ

เมื่อพิจารณาแผนภูมิ CCT (รูปที่ 4.5) ประกอบพบว่าเมื่อ $\Delta t_{s/5} = 10, 20 \text{ s}$ จะได้โครงสร้าง จุลภาค AF และเมื่อพิจารณาโครงสร้างจุลภาครูปที่ 4.4 ก และ ข พบว่ามี AF ตามแผนภูมิ CCT แต่มีความแกร่งต่ำเนื่องจาก AF ที่เกิดกระจายทั่วไป ขณะที่ $\Delta t_{s/5} = 40 \text{ s}$ AF เกิดอยู่ภายในเกรน ความแกร่งจึงสูงกว่า

4.2.2 ความแข็งหลังจากผ่านรอบการเชื่อมเดี่ยว

รูปที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความแข็งกับเวลาการเย็นตัวที่อุณหภูมิสูงสุดค่าต่าง ๆ

จากรูปที่ 4.3 พบว่าเมื่อกำหนดให้อุณหภูมิสูงสุดคงที่แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ความแข็งกับ Δt_{ss} พบว่าช่วง $\Delta t_{ss} = 10 - 20$ s ความแข็งจะลดลงอย่างสม่ำเสมอเมื่อ Δt_{ss} เพิ่ม ขึ้น แต่เมื่อถึงช่วง $\Delta t_{ss} = 20 - 80$ s ความแข็งจะลดลงอย่างช้า ๆ เพื่ออธิบายสาเหตุขอเลือกที่ Tp = 1350 °C มาอธิบายเช่นเดียวกับความแกร่ง จากการพิจารณาแผนภูมิ CCT รูปที่ 4.5 พบว่า เมื่อ Δt_{ss} เพิ่มขึ้น โครงสร้างจุลภาคส่วนใหญ่ที่เป็นเบนไนท์ที่แข็งมีปริมาณลดลงจนกระทั่งเหลือ เฉพาะเฟสเฟอร์ไรท์กับเบนไนท์ที่แข็งน้อยกว่า เมื่อพิจารณาโครงสร้างจุลภาครูปที่ 4.4 สามารถ เรียงค่าวามแข็งได้ดังนี้ คือ FS > WF> AF > GF

4.2.3 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคหลังจากผ่านรอบการเชื่อมเดี่ยว

ลักษณะโครงสร้างจุลภาคของรอบการเชื่อมเดี่ยวทั้งหมดแสดงอยู่ที่ภาคผนวก ข ใน ที่นี้จะยกตัวอย่างโครงสร้างจุลภาคของรอบการเชื่อมเดี่ยวที่ Tp = 1350 ^oC

รูปที่ 4.4 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคบริเวณกระทบร้อนซึ่งผ่านรอบการเชื่อมเดี่ยวที่ Tp = 1350°C 500 เท่า

4.2.2 การเย็นตัวของรอบการเชื่อมเดี่ยวเทียบกับแผนภูมิการเย็นตัว

เนื่องจากเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50 เป็นเหล็กเกรดพิเศษที่สามารถแปรผัน ปริมาณธาตุผสมได้ขึ้นกับความต้องการนำไปใช้งาน ดังนั้นการทำนายโครงสร้างจุลภาคขณะเย็น ตัวจึงจำเป็นต้องเทียบกับแผนภูมิ CCT ของเหล็กชนิดอื่น ๆ ที่มีส่วนผสมทางเคมีใกล้เคียงกัน จาก การเปรียบเทียบพบว่าใกล้เคียงกับเหล็กกล้าความแข็งแรงสูงธาตุผสมปริมาณน้อยมาก HSLA VAN–80¹⁵

รูปที่ 4.5 การเย็นตัวของรอบการเชื่อมเดี่ยวเทียบกับแผนภูมิ CCT ของเหล็ก HSLA VAN - 80

4.3 ผลของรอบการเชื่อมคู่

การศึกษาผลของรอบการเชื่อมคู่จะแปรผัน Tp₁และ Tp₂ ที่ 700, 800, 900, 100, 1100,1300 และ 1350 °C และ ∆t_{8/5(1)} = ∆t_{8/5(2)} = 20 s

4.3.1 ความแกร่งหลังจากผ่านรอบการเชื่อมคู่

รูปที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างความแกร่งที่ 25°C กับอุณหภูมิสูงสุดของรอบการเชื่อมที่สอง เมื่อ กำหนดให้ $\Delta t_{8/5\,(1)} = \Delta t_{8/5\,(2)} = 20~s$

จากรูปที่ 4.6 เนื่องจากแนวโน้มของเส้นกราฟทุกเส้นไปในทางเดียวกันจึงขอเลือกเส้น Tp₁ = 1350 ^oC มาอธิบาย โดยแบ่ง Tp₂ ได้เป็น 4 ช่วง คล้ายกับรอบการเชื่อมเดี่ยว

1. Tp₂ = 700 °C ความแกร่งที่ Tp₂ นี้มีค่าประมาณ 142 J ซึ่งสูงกว่าเหล็กที่ผ่านรอบการ เชื่อมเดี่ยวเมื่อ Tp =1350°C ที่มีค่าประมาณ 55 J แสดงว่ารอบการเชื่อมที่สองเมื่อ Tp₂ = 700°C สามารถปรับปรุงความแกร่งได้ดีที่สุด ถ้าดูรูปที่ 4.9 (ก) พบว่าประกอบด้วย GF ขนาดไม่โต ภายใน เกรนมี AF ผสมบ้าง ลักษณะโครงสร้างจุลภาคแบบนี้คล้ายรูปที่ 4.4 (ค) ความแกร่งจึงมีค่าสูง ในขณะที่ Tp₂ > 700°C มีความแกร่งอยู่ในช่วง 38 – 118 J ใกล้เคียงกับรอบการเชื่อมเดี่ยวที่มีค่า ในช่วง 28 – 90 J แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความแกร่งของเหล็กที่ผ่านการรีดร้อนที่ได้มา (140 J) พบว่ารอบการเชื่อมคู่เมื่อ Tp₂ > 700°C มีค่าความแกร่งต่ำกว่า

 2. Tp₂ = 800 - 900 ^oC เป็นช่วงอุณหภูมิที่เรียกว่า Intercritically reheated coarse grained ความแกร่งมีค่าต่ำที่สุด (ดูรูปที่ 4.9 (ข)) สาเหตุอาจเกิดจากการแตกที่เกิดจากการให้ ความร้อนซ้ำ ¹⁴(Reheat cracking) เนื่องจากมีส่วนผสมของธาตุที่มีความไวต่อการแตก เช่น Cu, Mo, B, V, Nb และ Ti ที่มีปริมาณมากเกินไป ในการดูรอยแตกอาจไม่สามารถดูได้จากกล้อง จุลทรรศน์จำเป็นต้องใช้ SEM ในการตรวจสอบ

3. Tp₂ = 1000 - 1100 ^oC ความแกร่งมีค่าสูงขึ้น ถ้าดูจากแผนภูมิ CCT (รูปที่ 4.8) และรูป โครงสร้างจุลภาค (รูปที่ 4.9 (ข) (ค) และ (ง))ประกอบ เมื่อ Tp₂ เพิ่มขึ้นจะได้โครงสร้างจุลภาค FS, GF, P, B ขนาดเกรนละเอียด

4. Tp₂ = 1300 - 1350 °C เป็นช่วงอุณหภูมิเกรนโตอีกครั้ง เมื่อ Tp₂ = 1300°C พบว่า ความแกร่งสูงกว่าที่ Tp₂ = 1350°C เมื่อดูรูปโครงสร้างจุลภาค (รูปที่ 4.9 (จ) และ (ฉ)) อธิบายได้ ว่า ที่ Tp₂ = 1300°C เกิดเฟส AF อยู่ภายในเกรนคล้ายรูปที่ 4.4 (ข) แต่ Tp₂ = 1350°C เกิดเฟส FS ประกอบ GF คล้ายรูปที่ 4.4 (ข) ความแกร่งจึงต่ำ

4.3.2 ความแข็งหลังจากผ่านรอบการเชื่อมคู่

จากรูปที่ 4.7 พบว่าแนวโน้มของเส้นกราฟทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอุณหภูมิสูง สุดของรอบการเชื่อมที่สองที่เพิ่มขึ้นสาเหตุเพราะว่าเมื่อ Tp₂ เพิ่มขึ้นจะได้โครงสร้างจุลภาคที่แขึง ได้แก่ เบนไนท์และเพิร์ลไลท์ และความแข็งของอุณหภูมิ Tp₂ จะเกาะกลุ่มกันไม่แตกต่างกันมาก โดยอยู่ในช่วง 200 – 300 HV และความแข็งทั้งหมดจะสูงกว่าเหล็กที่ผ่านการรีดร้อน (173 HV)

 $\Delta t_{_{8/5\,(1)}} = \Delta t_{_{8/5\,(2)}} = 20 \ \text{s}$

35

4.3.3 การเย็นตัวของรอบการเชื่อมคู่เทียบกับแผนภูมิการเย็นตัว

รูปที่ 4.8 การเย็นตัวของรอบการเชื่อมคู่เมื่อ ∆t_{avs (1)} = ∆t_{avs (2)} = 20 s เทียบกับแผนภูมิ CCT ของ เหล็ก HSLA_VAN-80

T

4.3.4 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคหลังจากผ่านรอบการเชื่อมคู่

ลักษณะโครงสร้างจุลภาคของรอบการเชื่อมคู่ทั้งหมดแสดงอยู่ที่ภาคผนวก ค ในที่นี้ จะยกตัวอย่างโครงสร้างจุลภาคของรอบการเชื่อมคู่ที่ Tp₁ = 1350 ^oC

รูปที่ 4.9 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคที่ผ่านรอบการเชื่อมคู่ เมื่อ Tp, = 1350^oC , ∆t_{8/5 (1)} = ∆t_{8/5 (2)} = 20 s 500 เท่า

4.4 ผลของรอบการเชื่อมหลายรอบ

รอบการเชื่อมหลายรอบที่ให้กับชิ้นงานมีทั้งหมด 4, 5 และ 6 รอบ สำหรับ 4 รอบการเชื่อมมี Tp₁ = 1100 °C สำหรับ 5 รอบการเชื่อมมี Tp₁ = 1300 °C และสำหรับ 6 รอบการเชื่อมมี Tp₁ = 1350 °C โดยที่ทุกรอบการเชื่อมจะกำหนดให้ $\Delta t_{a/s}$ = 20 และ 80 s

4.4.1 ความแกร่งหลังจากผ่านรอบการเชื่อมหลายรอบ

รูปที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างความแกร่งที่ 25 °C กับอุณหภูมิสูงสุดของรอบการเชื่อมที่ 1

จากรูปที่ 4.10 พบว่าทั้ง $\Delta t_{8/5} = 20$ และ 80 s ค่าความแกร่งเพิ่มขึ้นตาม Tp, หรือจำนวน รอบการเชื่อมที่เพิ่มขึ้น (Tp,=1100 °C มี 4 รอบการเชื่อม Tp,=1300 °C มี 5 รอบการเชื่อม และ Tp, =1350 °C มี 6 รอบการเชื่อม) แต่ที่ $\Delta t_{8/5} = 20$ s มีความแกร่งสูงกว่า $\Delta t_{8/5} = 80$ s นอกจาก นี้ค่าความแกร่งของรอบการเชื่อมหลายรอบยังมีค่าสูงกว่าเหล็กที่ผ่านการรีดร้อน และที่ผ่านรอบ การเชื่อมคู่อีกด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากรอบการเชื่อมต่อ ๆ มาช่วยอบคืนไฟ (Tempered) รอบการ เชื่อมครั้งก่อนและจำนวนรอบที่เพิ่มขึ้นทำให้มีเวลาอบคืนไฟนานกว่า จากการตรวจสอบโครงสร้าง จุลภาคพบว่าเมื่อ $\Delta t_{8/5} = 20$ s ได้เฟอร์ไรท์ – เพิร์ลไลท์ ที่มีขนาดเกรนเล็กกว่าที่ $\Delta t_{8/5} = 80$ s เล็กน้อย ดังรูปที่ 4.12 และเมื่อจำนวนรอบการเชื่อมเพิ่มขึ้นปริมาณเพิร์ลไลท์จะลดลง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาแผนภูมิ CCT (รูปที่ 4.13) ประกอบพบว่าที่ $\Delta t_{8/5} = 80$ s จะได้โครงสร้างจุลภาค P,F แต่เมื่อ $\Delta t_{8/5} = 20$ s โครงสร้างจุลภาคเป็น B, F เหมือนกับรูปที่ 4.12

4.4.2 ความแซ็งหลังจากผ่านรอบการเชื่อมหลายรอบ

รูปที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างความแข็งกับอุณหภูมิสูงสุดของรอบการเชื่อมที่ 1

จากรูปที่ 4.11 พบว่าที่ $\Delta t_{8/5}$ ทั้ง 20 และ 80 s ค่าความแข็งมีค่าลดลงตามอุณหภูมิสูงสุด ของรอบการเชื่อมที่ 1 (Tp₁) ที่เพิ่มขึ้นช่วง 1100 -- 1300 °C แต่เมื่อ Tp₁ = 1350 °C ความแข็ง เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยทั้ง $\Delta t_{8/5}$ = 20 และ 80 s และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง $\Delta t_{8/5}$ = 20 กับ 80 s พบ ว่าค่าความแข็งเมื่อ $\Delta t_{8/5}$ = 20 s มีค่าความแข็งสูงกว่าเมื่อ $\Delta t_{8/5}$ = 80 s เนื่องจากที่ $\Delta t_{8/5}$ = 20 s โครงสร้างจุลภาคส่วนใหญ่ที่ได้เป็นเบนในท์และเฟอร์ไรท์ แต่ที่ $\Delta t_{8/5}$ = 80 s โครงสร้างส่วนใหญ่ เป็นเฟอร์ไรท์ เพิร์ลไลท์และเบนในท์เล็กน้อยความแข็งจึงต่ำกว่า อย่างก็ตามค่าความแข็งบริเวณ กระทบร้อนของเหล็กกล้า ASTM A 572 เกรด 50 ที่ผ่านรอบการเชื่อมหลายรอบ (มีค่าอยู่ระหว่าง 176 – 196 HV) มีค่าสูงกว่าเหล็กที่ผ่านการรีดร้อน (173 HV)

4.4.3 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคที่ผ่านรอบการเชื่อมหลายรอบ

รูปที่ 4.12 ลักษณะโครงสร้างจุลภาคที่ผ่านรอบการเชื่อมหลายรอบ 500 เท่า

(จ)

(ค)

Tp₅ = 700^CC

Tp₁ = 1350^oC

 $Tp_2 = 1300^{\circ}C$

 $Tp_3 = 1100^{\circ}C$

Tp₄ = 900°C

 $Tp_{5} = 800^{\circ}C$

 $Tp_{6} = 700^{\circ}C$

(१)

(ณ)

รูปที่ 4.13 การเย็นตัวของรอบการเชื่อมหลายรอบ เมื่อ ∆t_{øs} = 80 s เทียบกับแผนภูมิ CCT ของ เหล็ก HSLA VAN – 80 ที่มีส่วนผสมใกล้เคียงกัน